

รายวิชา ประวัติศาสตร์

รหัสวิชา ส23104

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ผู้สอน

ครูจรงค์ แสนแอ่น

เรื่อง

พัฒนาการความสัมพันธ์
ระหว่างประเทศสมัยรัตนโกสินทร์
กับประเทศเพื่อนบ้าน

พัฒนาการความสัมพันธ์
ระหว่างประเทศสมัยรัตนโกสินทร์
กับประเทศเพื่อนบ้าน

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถอธิบาย

ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
ในสมัยรัตนโกสินทร์กับประเทศเพื่อนบ้าน
ได้อย่างถูกต้อง

จุดประสงค์การเรียนรู้

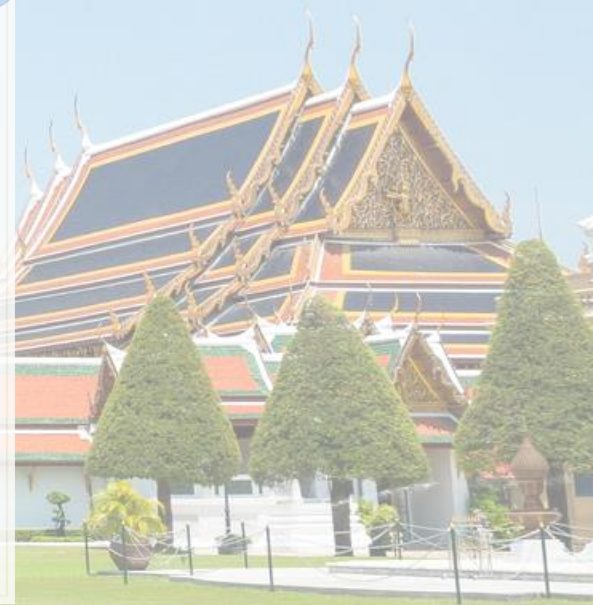
2. นักเรียนสามารถวิเคราะห์

รูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
ในสมัยรัตนโกสินทร์กับประเทศเพื่อนบ้าน
ได้อย่างถูกต้อง

จุดประสงค์การเรียนรู้

3. นักเรียนสะท้อนความรู้สึกลึก
ที่มีต่อประเทศเพื่อนบ้าน
ได้อย่างเหมาะสม

จุดประสงค์การเรียนรู้

4. นักเรียนสามารถอธิบายความสำคัญของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในสมัยรัตนโกสินทร์กับประเทศเพื่อนบ้านได้อย่างมีเหตุผล

แผนที่แสดงอาณาเขตกรุงรัตนโกสินทร์
ยุคพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช
(รัชกาลที่ 1)

ที่มา : <https://blogazine.pub/blogs/dulyapak/post/5495>

คำถาม?

จากภาพแผนที่ข้างต้น

เป็นแผนที่แสดงอาณาเขตของสยามในสมัยใด

1.

พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช

คำถาม?

จากภาพแผนที่ข้างต้น ประเทศเพื่อนบ้านของสยาม
ในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช
ที่ปรากฏในแผนที่ ได้แก่ประเทศอะไรบ้าง

พม่า, ญวน, มลายู, จีน

2.

คำถาม?

3.

รัฐพม่าตั้งอยู่ทางทิศใดของสยาม

ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของสยาม

คำถาม?

4.

รัฐญวนตั้งอยู่ทางทิศใดของสยาม

ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของสยาม

คำถาม?

5.

รัฐหัวเมืองมลายูตั้งอยู่ทางทิศใดของสยาม

ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของสยาม

คำถาม?

6.

นอกจากรัฐพม่า รัฐญวน และรัฐมลายู
ยังมีรัฐอื่นที่เป็นรัฐเพื่อนบ้านของสยามอีกหรือไม่

รัฐล้านนา รัฐล้านช้าง รัฐเขมร
รัฐมอญ เป็นต้น

บัตรคำ
ชื่อประเทศเพื่อนบ้าน
ของสยาม
จำนวน 7 บัตรคำ

พม่า

ล้านนา

เขมร

ล้านช้าง

ญวน

หัวเมืองมลายู

มอญ

บัตรข้อความ

ให้ข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างสยามกับประเทศเพื่อนบ้าน จำนวน 7 บัตรข้อความ

ในสมัยรัชกาลที่ 1 เกิดสงครามเก้าทัพและสงครามทำดินแดนกับประเทศนี้

ในสมัยรัชกาลที่ 1 ทรงแต่งตั้งพระยาตากวילה เป็นเจ้าเมืองปกครองเชียงใหม่ในฐานะประเทศราช

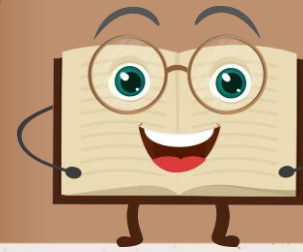
เจ้าพระยาอภัยภูเบศร์เป็นผู้ปกครองเมืองพระตะบองกับเมืองเสียมราฐ ให้ขึ้นตรงต่อสยามแทนการขึ้นตรงต่อประเทศนี้

เจ้าอนุวงศ์ได้ยกทัพเข้ามาในดินแดนสยาม ทำให้เกิดวีรกรรมท้าวสุรนารีแห่งเมืองโคราช

รัชกาลที่ 3 โปรดเกล้าฯ ให้เจ้าพระยาบดินทรเดชา นำทัพไปยังเขมรเพื่อปราบอิทธิพลของประเทศนี้

ในสมัยรัชกาลที่ 1 สยามได้จัดทัพไปช่วยหัวเมืองนี้ จากการรุกรานของพม่า
และให้ความช่วยเหลือชาวเมืองนี้ที่หลบหนีภัยสงครามกับพม่าให้เข้ามาอาศัยในแผ่นดินสยาม

หัวเมืองเหล่านี้ไม่ยอมส่งต้นไม้เงิน ต้นไม้ทอง และเครื่องราชบรรณาการเข้ามาถวายแต่รัชกาลที่ 1
ตามธรรมเนียมของเมืองประเทศราช สยามจึงยกทัพไปตีเมืองปัตตานีจนได้รับชัยชนะ

คำถาม

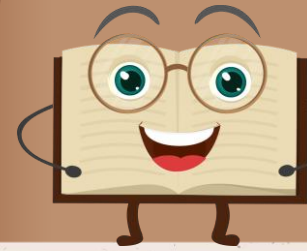
1

ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างสยามกับพม่า
ในสมัยรัตนโกสินทร์เป็นอย่างไร

รัฐในสมัยรัตนโกสินทร์ สยามได้ทำสงครามกับพม่า รวม 10 ครั้ง

ส่วนใหญ่เป็นการรบในสมัยรัชกาลที่ 1

สงครามสำคัญ เช่น สงครามเก้าทัพ สงครามท่าดินแดง

คำถาม

2

ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างสยามกับญวน
ในสมัยรัตนโกสินทร์เป็นอย่างไร

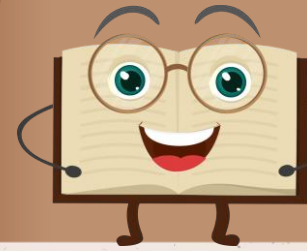

2

ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่าง
สยามกับญวน
ในสมัยรัตนโกสินทร์เป็นอย่างไร

ในสมัยรัชกาลที่ 1 สยามกับญวนมีความสัมพันธ์ทางการทูต
ที่ดีต่อกันเรื่อยมา จนถึงในสมัยรัชกาลที่ 3 สยามกับญวน
เกิดกรณีพิพาทกัน เนื่องจากญวนสนับสนุนให้ลาวและเขมร
ก่อการกบฏต่อสยาม ส่งผลให้สยามกับญวนทำสงครามสู้รบกัน
ต่อมารัชกาลที่ 3 จึงโปรดเกล้าฯ ให้เจ้าพระยาบดินทรเดชา
นำทัพไปยังเขมรเพื่อสู้รบกับอิทธิพลของญวน

คำถาม

ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างสยามกับล้านนา
ในสมัยรัตนโกสินทร์เป็นอย่างไร

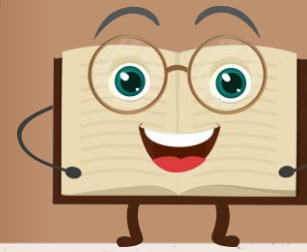

ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่าง
สยามกับล้านนา
ในสมัยรัตนโกสินทร์เป็นอย่างไร

คำถาม?

หัวเมืองล้านนา ประกอบไปด้วย เมืองเชียงใหม่ ลำปาง
ลำพูน ฝาง น่าน เชียงแสน และเมืองเล็ก ๆ ทางภาคเหนือ
ล้านนา เป็นประเทศราชของไทยมาตั้งแต่สมัยธนบุรี
ต่อมา ในสมัยรัชกาลที่ 1 ทรงแต่งตั้งพระยาภาวดี
เป็นเจ้าเมืองปกครองเชียงใหม่ในฐานะประเทศราช

คำถาม

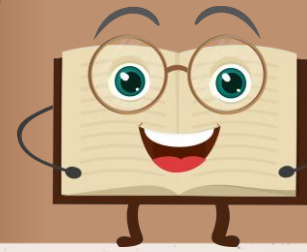
ลักษณะความสัมพันธ์
ระหว่างสยามกับลาวหรือล้านช้าง
ในสมัยรัตนโกสินทร์เป็นอย่างไร

ลักษณะความสัมพันธ์
ระหว่างสยามกับลาวหรือล้านช้าง
ในสมัยรัตนโกสินทร์เป็นอย่างไร

สมัยรัชกาลที่ 1 สยามกับลาวหรือล้านช้าง
มีความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่ดีต่อกันเรื่อยมา
ครั้นถึง พ.ศ. 2369 ในสมัยรัชกาลที่ 3 เจ้าอนุวงศ์แห่งล้านช้าง
ได้ยกทัพเข้ามาในดินแดนสยาม ทำให้เกิดวีรกรรมท้าวสุรนารี
หรือคุณหญิงโม ณ หุ่งสำริด เมืองนครราชสีมา

คำถาม

5

ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างสยามกับเขมร
ในสมัยรัตนโกสินทร์เป็นอย่างไร

5

ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่าง
สยามกับเขมร
ในสมัยรัตนโกสินทร์เป็นอย่างไร

ความสัมพันธ์ระหว่างสยามกับเขมรมีลักษณะคล้ายในสมัยอยุธยา
โดยสยามถือว่าเขมรเป็นประเทศราช ในสมัยรัชกาลที่ 1
บ้านเมืองของเขมรอยู่ในช่วงการเกิดจลาจล กองทัพสยาม
ได้ช่วยเหลือราชวงศ์เขมรให้เข้ามาอยู่ในกรุงเทพมหานคร
โดยรัชกาลที่ 1 ทรงรับพระราชวงศ์เขมรพระนามว่า นั้กองเอง
มาเป็นพระราชบุตรบุญธรรม

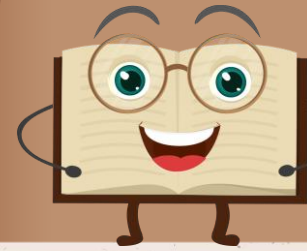

5

ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่าง
สยามกับเขมร
ในสมัยรัตนโกสินทร์เป็นอย่างไร

ตอนหลังทรงแต่งตั้งนักร้องเองเป็นกษัตริย์ปกครองเขมร
มีพระนามว่า สมเด็จพระนารายณ์รามาธิบดี
และทรงแต่งตั้งพระยาอภัยภูเบศร์
ให้มาปกครองเขมรส่วนใน คือ เมืองพระตะบอง
กับเมืองเสียมราฐให้ขึ้นตรงต่อสยาม

คำถาม

ลักษณะความสัมพันธ์

ระหว่างสยามกับหัวเมืองมลายู
ในสมัยรัตนโกสินทร์เป็นอย่างไร

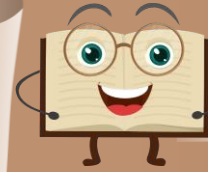
ลักษณะความสัมพันธ์
ระหว่างสยามกับหัวเมืองมลายู
ในสมัยรัตนโกสินทร์เป็นอย่างไร

หัวเมืองมลายู ได้แก่ ปัตตานี ไทรบุรี กลันตัน และตรังกานู
เคยเป็นเมืองประเทศราชของสยามมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา
ในสมัยรัชกาลที่ 1 พม่ายกทัพโจมตีภาคใต้และสามารถยึดครอง
ได้ช่วงระยะเวลาหนึ่ง และพยายามชักชวนหัวเมืองมลายู
ให้เข้ามาอยู่ฝ่ายพม่า หัวเมืองมลายูไม่ต้องการอยู่ภายใต้
การปกครองของสยาม จึงสนับสนุนพม่า

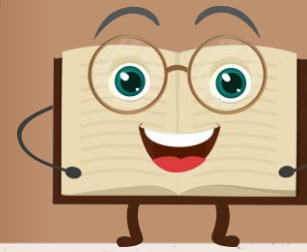

ลักษณะความสัมพันธ์
ระหว่างสยามกับหัวเมืองมลายู
ในสมัยรัตนโกสินทร์เป็นอย่างไร

คำถาม?

เมื่อสยามสามารถขับไล่อิทธิพลของพม่าในภาคใต้ได้สำเร็จ
หัวเมืองมลายูไม่ยอมส่งต้นไม้เงิน ต้นไม้ทอง และ
เครื่องราชบรรณาการเข้ามาถวายแด่รัชกาลที่ 1
ตามธรรมเนียมของเมืองประเทศราช สยามได้ยกทัพไปตี
เมืองปัตตานีจนได้รับชัยชนะ ทำให้หัวเมืองมลายูต่าง ๆ
ยอมเข้ามาสวามิภักดิ์ต่อสยามอีกครั้ง

คำถาม

ลักษณะความสัมพันธ์
ระหว่างสยามกับมอญ
ในสมัยรัตนโกสินทร์เป็นอย่างไร

ลักษณะความสัมพันธ์
ระหว่างสยามกับมอญ
ในสมัยรัตนโกสินทร์เป็นอย่างไร

สยามได้ให้ความคุ้มครอง ความปลอดภัย
และสร้างความเป็นมิตรไมตรีกับหัวเมืองมอญ
เช่น ในสมัยรัชกาลที่ 1 สยามได้จัดทัพไปช่วยหัวเมืองมอญ
จากการรุกรานของพม่า และให้ความช่วยเหลือชาวมอญ
ที่หลบหนีภัยสงครามกับพม่าให้เข้ามาอาศัยในแผ่นดินสยาม

กรณีศึกษา

เรื่อง

“ทหารพม่า
เข้าสำรวจโพรงดอยต่อคำ
เชื่อมกับดอยนางนอน
หวังช่วย 13 หมูป่า”

คำถาม?

จากข่าวกรณีศึกษาข้างต้น
สามารถสรุปสาระสำคัญได้ว่าอย่างไร

เจ้าหน้าที่พม่าได้ระดมกำลังทหารออกสำรวจหาโพรงถ้ำ
บริเวณดอยนางนอนซึ่งทอดยาวไปถึงฝั่งท่าขี้เหล็กของพม่า
ซึ่งคาดว่าน่าจะมีโพรงถ้ำที่อาจเชื่อมต่อกับถ้ำหลวง
เพื่อพยายามช่วยเหลือนักเตะและโค้ชทีมหมูป่าอะคาเดมี 13 ชีวิต

คำถาม?

ก่อนหน้าที่นักเรียนจะได้อ่านข่าวกรณีศึกษานี้
ทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อประเทศพม่า
เป็นอย่างไร

คำถาม?

เมื่อได้อ่านกรณีศึกษาข้างต้นแล้ว
ทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อประเทศพม่า
เปลี่ยนไปจากเดิมหรือไม่ อย่างไร

คำถาม?

คุณค่าที่นักเรียนได้รับจากการอ่าน
กรณีศึกษาข้างต้นเป็นอย่างไร

ประเทศพม่า เป็นประเทศเพื่อนบ้านที่ดีของไทย
มีน้ำใจให้ความช่วยเหลือในยามที่ประเทศไทย
มีความเดือดร้อน

สรุปบทเรียน

โดยภาพรวมแล้วไทยมีความสัมพันธ์กับ
ประเทศเพื่อนบ้านในลักษณะใดบ้าง

โดยภาพรวมแล้วไทยมีความสัมพันธ์กับ
ประเทศเพื่อนบ้านในลักษณะใดบ้าง

สรุปบทเรียน

ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน
มีทั้งความสัมพันธ์เป็นมิตรที่ดีต่อกัน คอยช่วยเหลือเกื้อกูล
ซึ่งกันและกัน ในยามที่อีกประเทศหนึ่งประสบปัญหา
ความเดือดร้อน และความสัมพันธ์ที่ขัดแย้งกัน
อันเนื่องมาจากผลประโยชน์ทางการเมือง เศรษฐกิจ
และสังคมที่มีต่อกัน

สรุปบทเรียน

ในฐานะที่นักเรียนเป็นพลเมืองคนหนึ่ง
ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
นักเรียนจะมีส่วนร่วมสร้างความสัมพันธ์ที่ดี
กับประเทศเพื่อนบ้านได้อย่างไรบ้าง

ในฐานะที่นักเรียนเป็นพลเมืองคนหนึ่ง
ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
นักเรียนจะมีส่วนร่วมสร้างความสัมพันธ์ที่ดี
กับประเทศเพื่อนบ้านได้อย่างไรบ้าง

สรุปบทเรียน

การเปิดใจยอมรับความแตกต่างทางชาติพันธุ์
และวัฒนธรรมของประเทศเพื่อนบ้าน
และมีส่วนช่วยเหลือในยามที่ประเทศเพื่อนบ้าน
ประสบปัญหาความเดือดร้อนตามกำลัง
ความสามารถที่ตนเองกระทำได้

สรุปบทเรียน

การมีความสัมพันธ์ที่ดีกับประเทศเพื่อนบ้าน
ส่งผลต่อความมั่นคงและความเจริญ
ของสยามอย่างไรบ้าง

การมีความสัมพันธ์ที่ดีกับประเทศเพื่อนบ้าน
ส่งผลต่อความมั่นคงและความเจริญ
ของสยามอย่างไรบ้าง

สรุปบทเรียน

การมีความสัมพันธ์ที่ดีกับประเทศเพื่อนบ้าน
ส่งผลทำให้การเมืองระหว่างประเทศเกิดความสงบสุข
และประเทศมีความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจ
จากการค้าขายระหว่างประเทศ รวมทั้งมีการแลกเปลี่ยน
วัฒนธรรมซึ่งกันและกัน

บทเรียนครั้งต่อไป

เรื่อง

พัฒนาการความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
สมัยรัตนโกสินทร์กับประเทศในเอเชียและ
พัฒนาการความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
สมัยรัตนโกสินทร์กับประเทศตะวันตก

สิ่งที่ต้องเตรียม

1. ภาพตลาดเยาวราช
2. ภาพศาลพระพรหม บริเวณสี่แยกราชประสงค์
3. ภาพโปสเตอร์ภาพยนตร์เรื่องคู่กรรม
4. ภาพการอพยพของชาวจีนไปยังประเทศต่าง ๆ

(ดาวน์โหลดใบความรู้ได้ที่ www.dltv.ac.th ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 รายวิชาประวัติศาสตร์)

สิ่งที่ต้องเตรียม

5. ภาพชาวจีนที่อาศัยอยู่บริเวณท่าราชวงศ์ กรุงเทพฯ
6. ภาพนายบาดรุดีน กาปาซี (BadrudeenKapasi)
ต้อนรับพระยาพหลพล-พยุหเสนา
7. ภาพทหารญี่ปุ่นที่บางปู จ.สมุทรปราการ
8. ภาพทหารญี่ปุ่นบุกเข้า อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา

สิ่งที่ต้องเตรียม

9. พระบรมฉายาลักษณ์จักรพรรดินิโคลัสที่ 2 แห่งรัสเซีย
กับพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
ในปี พ.ศ. 2440
10. ภาพหนังสือพิมพ์ ดิ อิลลัสเตรท ลอนดอน นิวส์
ลงข่าวการเสด็จประพาสยุโรปของ
พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

(ดาวน์โหลดใบความรู้ได้ที่ www.dltv.ac.th ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 รายวิชาประวัติศาสตร์)

สิ่งที่ต้องเตรียม

11. ภาพสถานทูตโปรตุเกส
12. ภาพเซอร์จอห์น เบาว์ริง
13. ภาพพระยากัลยาณไมตรี (ฟรานซิส บี. แซร์)
14. ภาพวิกฤติการณ์ ร.ศ. 112

(ดาวน์โหลดใบความรู้ได้ที่ www.dltv.ac.th ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 รายวิชาประวัติศาสตร์)

